

ZEN ZONDER BLOEMEN

Midden in het drukke Rotterdam-West ligt een rustige en beschutte stadstuin. Tuinontwerpster Martine Herman van Tuinatelier Herman & Vermeulen zag het als een uitdaging om van deze stadstuin met bestrating en wintergroene struiken een kleine oase te maken om te relaxen. "Het is een hectische buurt, terwijl het aan de achterkant van het huis heel aangenaam, beschermt en intiem is. Die sfeer wilde ik graag versterken."

TEKST: JANNEKE KLUNDER FOTO'S: TUINATELIER HERMAN & VERMEULEN

De tuineigenaren hadden een leuke wens: geen frutsels”, steekt Martine van wal. “Het moest een beetje een stevige, robuuste tuin worden.” Daarbij kwam dat de tuin geen achteruitgang heeft. Dus de vele bestaande, overbodige 30 x 30 tegels moesten of door het huis worden gesjouwd, of worden hergebruikt. Het werd dat laatste: ze dienen nu als stapelmuurtjes die de intieme sfeer benadrukken. Aan de achterzijde van de tuin stond geen schutting, zodat de burens zo bij elkaar naar binnen konden kijken. “Daar was werk aan de winkel; de wilgenschutting is ter plekke gevlochten door een ambachtsman. En wat ik ook een mooie wens vond: de eigenaresse wilde heel graag met haar wat oudere schoonmoeder aan de arm gewoon de tuin in kunnen lopen als zij op bezoek is. Daarom is het middenpad extra breed gemaakt, zodat ze naast elkaar kunnen lopen en ze haar schoonmoeder een arm kan geven.”

EEN EIGEN WERELD

Bijzonder is de beplanting, waar bijna geen bloemetje aan te pas is gekomen maar die tóch veel kleur heeft in alle seizoenen. “Er was wel een wens voor kleur, maar niet per se met bloemen. Dat kan ook met gekleurde bladplanten, bessen of schitterende herfstverkleuringen. Het is leuk als mensen heel duidelijk zijn over wat ze mooi vinden. Zo vonden ze het belangrijk dat een prachtige grote sierkers en een mooie Hibiscus behouden zouden blijven. Daar heb ik mijn ontwerp omheen gemaakt.” Het resultaat is een tuin vol siergrassen, bladplanten en enkele eyecatchers met in het midden een breed, inspringend voetpad. “Het is fijn als je een rondje kunt lopen in je eigen tuin. En dat er voldoende hoogteverschillen zijn, zodat je hem niet in één keer kunt overzien. Ik heb ervoor gekozen om veel van de nieuwe beplanting relatief laag te houden, zodat de bestaande beplanting zoals de Hibiscus en Japanse kers heel goed uitkomen.” Ondanks dat het een smalle tuin is, gebeurt er veel. “Je kunt er een beetje overheen kijken. Achter in de tuin staan hogere grassen en bamboe, die nemen aan die

kant wat inkijk weg. Je kunt ervoor kiezen om ergens het zicht weg te nemen, maar veel beter is om de aandacht af te leiden. Dat doe je door ervoor te zorgen dat er in de tuin heel veel moois gebeurt, zodat je minder de neiging hebt om naar een lelijke flat te kijken. Je creëert zo echt een beetje een eigen wereld.”

DYNAMISCH MET BLADKLEUREN

Niet alle gekozen planten in deze Rotterdamse stadstuin zijn wintergroen. Er mag namelijk ook wel wat dynamiek in een tuin zitten, vindt Martine. “Zo’n prachtige Japanse sierkers bijvoorbeeld, die geeft

even een enorme, roze wolk. Als mensen dat mooi vinden, houden ze wel van dynamiek. Het mag dan best even een feestje zijn en daarna weer op naar het volgende. Dat zie je ook in de herfstverkleuringen, daar heb ik een paar uitgesproken planten voor gekozen. Een heel fraaie is de *Cornus sanguinea* 'Midwinter Fire'. Het hele jaar is deze kornoelje een saaie donder, gewoon een struikje waar niet veel aan is. Maar in de winter verkleurt hij prachtig van rood naar geel, echt opvallend. Zo staat er ook een kardinaalsmuts in. Wat daar vooral mooi aan is, is dat hij in de winter vuurrood wordt. De tuin is dus zeker niet

3x bessenpracht

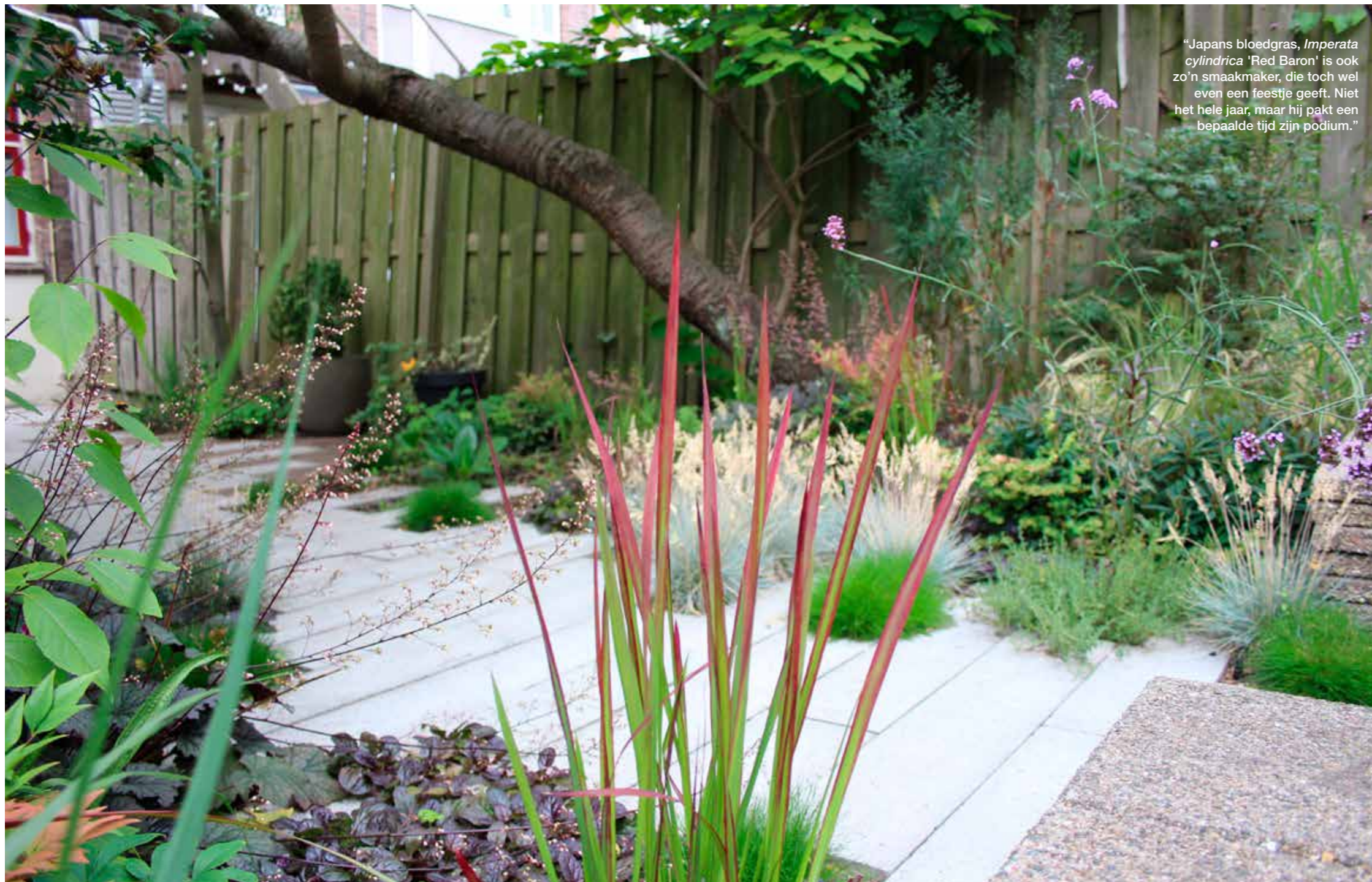
- “Schoonvrucht *Callicarpa bodinieri* 'Profusion' lijkt op het eerste gezicht best wel een saaie struik, maar als het herfst wordt, verschijnen de knalpaarse besjes. Als je denkt: nu gaan we niet meer in de tuin zitten, het is wel gedaan, dan komt hij nog even als een soort toegift. Ook als het blad gevallen is blijven de niet-eetbare besjes aan de kale takken hangen.”
- “Hemelse bamboe (*Nandina domestica*) krijgt in de winter prachtige trossen felrode bessen. In combinatie met het tot dieprood verkleurende blad heb je dan echt een eyecatcher. De plant straalt rust uit en toch is hij vrolijk, niet zo'n plant die het hele jaar hetzelfde staat te doen. Mooi in pot bij je voordeur of in de geveltuin.”
- “Kardinaalsmuts (*Euonymus*) heeft al een waanzinnig mooie herfstverkleuring. Maar ook de roze, openspringende zaaddoosjes met oranje besjes mogen er wezen.”

‘DE TUINEIGENAREN HADDEN EEN LEUKE WENS: GEEN FRUTSELS.’

Midden in de tuin ligt een knus terras, waar je aan alle kanten omringd wordt door exotische planten.

"Japans bloedgras, *Imperata cylindrica* 'Red Baron' is ook zo'n smaakmaker, die toch wel even een feestje geeft. Niet het hele jaar, maar hij pakt een bepaalde tijd zijn podium."

'HET IS GEEN TYPISCHE OOSTERSE, CHINESE OF JAPANESE TUIN EN TOCH VOEL JE EEN KLEIN BEETJE DIE SFEER.'

saai of wintergroen, maar er is lekker veel dynamiek met al die bladkleuren."

DE UITDAGINGEN VAN EEN STADSTUIN

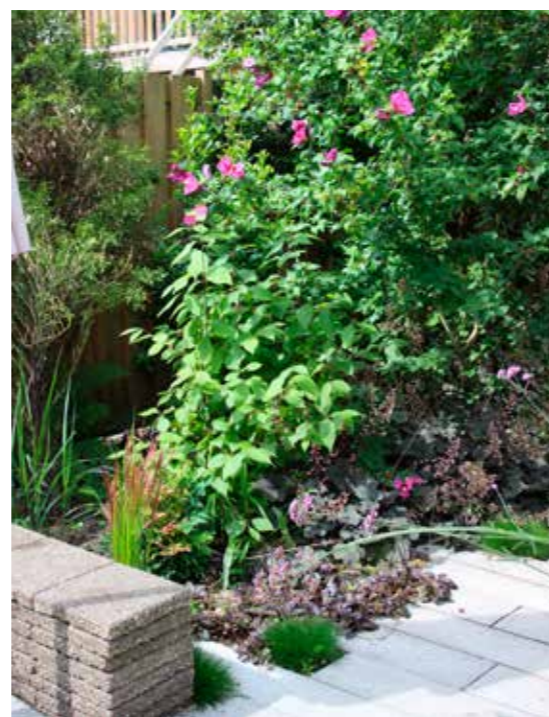
Stadstuinen zijn niet per se de meest gemakkelijke tuinen om te ontwerpen. Ze zijn vaak relatief smal en worden omgeven door schuttingen, en de bewoners wensen vaak een onderhoudsvriendelijke tuin. Dat was in dit geval niet anders. "Deze tuin is onderhoudsvriendelijker dan een tuin vol bloemen", vindt Martine. "Maar ik moet wel zeggen dat er extremen zijn. Dat zie je veel in stadstuinen: je hebt een heel zonnige kant, daar schroeien de planten bij wijze van spreken bijna weg, en de andere kant van de tuin is door schuttingen en hoge bomen weer heel erg schaduwrijk. Dat is een contrast dat maakt dat je ofwel regelmatig moet water geven, ofwel aan de schaduwkant moet kijken of de ene plant de andere niet gaat overheersen. Er staat bijvoorbeeld een vingerplant, de Fatsia. Die doet het zo goed, het is echt een joekel geworden. De planten die eronder staan moet je dan verder weg zetten." Maar helemaal onderhoudsvrij is de tuin niet. "Het is niet zo dat je nooit meer wat hoeft te doen, maar hij is wel ontworpen als onderhoudsvriendelijke tuin. Het onderhoud is niet te gek."

nen we er nog wat mee?' We zijn een ontzettend groot voorstander van hergebruik als je iets ook een nieuwe, mooie functie geeft. Ik ben er helemaal niet van dat je alles maar moet bewaren, en zeker niet in een stadstuin, waar je geen lekker rommelhoekje hebt. Dus als je iets geen plek weet te geven of een nieuwe functie; zet het op Marktplaats of maak er iemand blij mee. In dit geval hebben we gewoon muurtjes gemaakt van de bestaande stenen. Die passen goed in het ontwerp. Ik doe dat niet omdat ik denk: 'oh ja, ik moet nog wat met die stenen.' Als ze over zijn en ik kan echt niks meer bedenken, ben ik er geen voorstander van om je tuin als opslagplek in te richten. Daar is de ruimte te beperkt voor." Daarnaast zijn dus de sierkers en Hibiscus gebleven, maar ook enkele grassen. "De bamboe hebben we aangevuld met niet-woekerende bamboe. De bewoners reizen veel en bamboe doet hen denken aan reizen, die sfeer wilden ze heel graag in de tuin. Het is geen typische oosterse, Chinese of Japanse tuin en toch voel je een klein beetje die sfeer." De hangmat past ook helemaal in dit plaatje. "Die was een belangrijk onderdeel, ze wilden een intieme plek. Het moest een tuin zijn waar je lekker in je hangmat kunt gaan liggen. Een tuin die rust uitstraalt."

Martine Herman en Marilene Vermeulen werken samen onder de naam Tuinatelier Herman & Vermeulen, www.hvtuinontwerp.nl

IN OOSTERSE SFEREN

"Hergebruik is eigenlijk een soort tweede natuur", bekent Martine. "We kijken: 'kun-

Pad van opsluitbanden

Het brede pad is gemaakt van opsluitbanden, die eigenlijk bedoeld zijn om ze op hun kant neer te zetten langs de rand van een border. "Ze hebben echt zo'n stoere openbetonstructuur, het is veel mooier om ze plat te leggen en als steen te gebruiken. Ze zijn ook fijn om mee te werken, want doordat ze zo groot en stevig zijn, hoeft er geen rand langs en liggen ze stabiel van zichzelf." Martine koos ervoor ze verspringend neer te leggen. "Dan komen de planten helemaal het pad in. Ook al gebruik je enorme betonstukken, door dat contrast levert het wel een groene tuin op."